

Nr 345.

Av herr **Spångberg m. fl.**, om upphävande av lagarna om kollektivavtal och om arbetsdomstol.

Den vid 1928 års riksdag på förslag av den ekmanska regeringen genomtruffade lagen om kollektivavtal och arbetsdomstol, av arbetarna allmänt benämnd tvångslagen, är en mot arbetarna direkt riktad klasslag. Det var ett gammalt arbetsköparkrav, som under tal om »samhällsintresse» och »statens neutralitet» därvid förverkligades.

Talet om »samhällsintresse» och »statens neutralitet» som stöd för en sådan lagstiftning det här är fråga om är fullständigt falskt, då man därmed vill göra gällande, att staten skulle stå såsom rättvis medlare mellan samhällets olika mot varandra stridande klasser. Det kapitalistiska samhället med dess äganderättsförhållanden och produktionssystem uppdelar människorna i två mot varandra stående huvudklasser, som stå i oförsonlig motsättning till varandra. Den ena klassen, kapitalisterna, äger produktionsmedlen, naturrikedomarna etc. och vill åt sig ha största möjliga profit. Den andra klassen, lönearbetarna, äger endast sin arbetskraft, vilken den för att erhålla levebröd nödgas sälja, varav för denna grupp följer ett intresse att erhålla högsta möjliga lön. Här ha vi grundorsaken till konflikterna, som sålunda äro naturliga företeelser i ett kapitalistiskt samhälle. Statsmakten kan icke stå såsom »neutral rättsmedlare» mellan dessa motsatta klasser, utan är ett maktorgan i den ena, i den härskande kapitalistklassens händer.

Med statsmaktens hjälp blir sålunda i ett kapitalistiskt samhälle den ekonomiskt härskande klassen även den politiskt härskande. Lagar om arbetsfred o. dyl. bli endast medel till arbetarklassens undertryckande med statens hjälp.

Allt eftersom utvecklingen fortskridit med de senaste årtiondenas stora framsteg på det tekniska området, som medfört oerhörda omvälvningar i de produktiva organisationsformerna, har klyftan mellan klasserna vidgats och motsättningarna ökats. Samtidigt ha de samhällsbevarande partierna med mer eller mindre skenbar radikal betoning, däribland även socialdemokraterna, knutits närmare bourgeoisien och vunnits för lagar, varmed arbetarklassen hålles nere.

Tvångslagen är ett av resultaten av denna utveckling. Den genomfördes mot arbetarklassens bestämda motstånd. Sålunda uttalade sig de flesta fackförbund och cirka ettusenfemhundra arbetarsammanslutningar mot lagens införande, under det att arbetsköparnas organisationer och sammanslutningar i princip uttalade sig för lagen. Man kan av dessa olika uttalanden konstatera att här står klass mot klass.

De erfarenheter, som vunnits sedan lagens tillkomst, har bekräftat dess klasskaraktär, riktad mot arbetarklassen, som genom lagens tillkomst förbjudits vidtaga erforderliga åtgärder till försvar för sina intressen, under det att arbetsköparna ha i sin hand medel att under hela avtalstiden föra strid mot arbetarna utan att de falla under de i tvångslagen förbjudna stridsåtgärderna.

Arbetsköparnas tillfredsställelse med lagens verkningar framgår tydligt av bl. a. Svenska Arbetsgifvareföreningens ordförande Hjalmar von Sydows uttalande i »*Industria*», vari säges: »Det är såhunda naturligt att det var med glädje jag hälsade den nya svenska lagstiftningens genomförande, vilket skedde vid 1928 års riksdag genom en enig samverkan av alla borgerliga partier under ledning av den dåvarande frisinnade regeringen. Den tillfredsställelse, varmed detta riksdagens beslut hälsades inom alla borgerliga läger i hela landet, har genom domstolens arbete under dess första verksamhetsår icke minskats.»

Arbetsköparna äro förtjusta över resultatet av tvångslagens verkningar. De ha hemfört vinsten. Tvångslagen genomtrufades för att hindra arbetarnas rörelsefrihet i de ekonomiska striderna och måste därför på det bestämdaste bekämpas av dessa.

Med hänvisning till vad vi här anfört samt med hänvisning till vad som anfördes i motion nr 450 i andra kammaren vid 1928 års riksdag och motion nr 89 i andra kammaren vid 1929 års riksdag få vi härmed föreslå,

att riksdagen må besluta att lagen om kollektivavtal och lagen om arbetsdomstol omedelbart upphäves.

Stockholm den 21 januari 1930.

Verner Karlsson.

K. Kilbom.

Oscar Öhman.

N. Flyg.

J. P. Dahlén.

Aug. Spångberg.

Viktor Herou.

Edoff Andersson.